

Bruxelles, 12.5.2023.
COM(2023) 249 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**o primjeni Direktive 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća o usporedivosti
naknada povezanih s računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu
računima za plaćanje s osnovnim uslugama**

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. TRANSPARENTNOST I USPOREDIVOST NAKNADA ZA RAČUNE ZA PLAĆANJE ..	4
3. PRISTUP RAČUNIMA ZA PLAĆANJE	5
3.1. Nediskriminirajući pristup računima za plaćanje	5
3.2. Pristup računu za plaćanje s osnovnim uslugama.....	6
3.3. Popis usluga.....	11
4. PREBACIVANJE RAČUNA ZA PLAĆANJE.....	12
5. OCJENA MOGUĆIH DODATNIH MJERA O PREBACIVANJU.....	13
5.1. Izvedivost proširenja usluge prebacivanja iz članka 10. na prekogranično prebacivanje	13
5.2. Izvedivost okvira za automatizirano preusmjeravanje plaćanja	14
5.3. Procjena troškova i koristi sveobuhvatne prenosivosti brojeva računa za plaćanje u EU-u	15
6. UČINKOVITOST POSTOJEĆIH MJERA I POTREBA ZA DODATNIM MJERAMA RADI POVEĆANJA FINANCIJSKE UKLJUČENOSTI I POTPORE RANJIVIM OSOBAMA U VEZI S PREZADUŽENOŠĆU	16
7. PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE ZA SMANJENJE ISKLJUČENOSTI POTROŠAČA IZ PRISTUPA PLATNIM USLUGAMA U DRŽAVAMA ČLANICAMA.....	17
8. ZAKLJUČAK.....	18

POKRATE

AML	Suzbijanje pranja novca
AML/CFT	Suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma
AMLD	Direktiva o suzbijanju pranja novca (Direktiva (EU) 2015/849) ¹
BIC	Identifikacijska oznaka banke
EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
FID	Informativni dokument o naknadama
IBAN	Međunarodni broj bankovnog računa
PAD	Direktiva o računima za plaćanje (Direktiva 2014/92/EU) ²
PABF	Račun za plaćanje s osnovnim uslugama
PSP	Pružatelj platne usluge

¹ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.–117.).

² Direktiva 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o usporedivosti naknada povezanih s računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu računima za plaćanje s osnovnim uslugama (SL L 257, 28.8.2014., str. 214.–246.).

1. UVOD

Direktiva o računima za plaćanje (PAD ili Direktiva) donesena je 23. srpnja 2014. u okviru nastojanja EU-a da poboljša transparentnost i usporedivost naknada koje se naplaćuju potrošačima na njihovim računima za plaćanje, prebacivanje računâ za plaćanje te otvaranje i korištenje računa za plaćanje s osnovnim uslugama u EU-u.

Direktiva je stupila na snagu 17. rujna 2014. Provedbeni tehnički standardi i regulatorni tehnički standardi³ za provedbu zahtjeva u pogledu transparentnosti iz Direktive primjenjuju se od listopada 2018.

Države članice imale su rok do 18. rujna 2016. da prenesu i objave zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s tom direktivom. Međutim, samo je devet država članica⁴ izjavilo da je u potpunosti prenijelo Direktivu u roku (ili ubrzo nakon njegova isteka). Europska komisija pokrenula je postupak zbog povrede prava protiv preostalih 18 država članica zbog neizvješćivanja o prenošenju. Svi ti slučajevi povrede prava zbog neizvješćivanja zaključeni su nakon što su države članice obavijestile Komisiju da su dovršile prenošenje Direktive (odnosno nakon što je Komisija ocijenila i potvrdila to prenošenje). Komisija još nije pokrenula nijedan postupak zbog povrede prava zbog nepoštovanja Direktive.

Ovo je izvješće doneseno u skladu s člankom 28. Direktive, prema kojem Komisija mora dostaviti izvješće o primjeni Direktive do 18. rujna 2019. Objava izvješća bila je odgođena jer je trebalo osigurati da se Direktiva primjenjuje određeno vrijeme. Komisija je istodobno donijela izvješće koje mora dostaviti na temelju članka 27. Direktive (izvješće na temelju članka 27.).

Komisija je poduprla ovo izvješće dvjema studijama. Prva studija (prva studija konzultantskog društva Deloitte⁵) sadržava evaluaciju Direktive i podatke za procjenu primjene Direktive. Obuhvaćala je 16 država članica⁶. U drugoj studiji (druga studija društva Deloitte⁷) ocijenjeni su mogući novi alati za olakšavanje prekograničnog prebacivanja te se na njoj temelji poglavlje 5., u kojem se ocjenjuju moguće dodatne mjere za olakšavanje prebacivanja. Važne podatke/doprinosе za ovo izvješće dostavile su i države članice. Međutim, Komisija je imala određene poteškoće pri pripremi ovog izvješća, posebice zbog nedostatka dostupnih i usporedivih podataka. Cilj je Direktive potaknuti jedinstveno tržište za

³ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/32 od 28. rujna 2017. o dopuni Direktive 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za standardiziranu terminologiju Unije za najreprezentativnije usluge povezane s računom za plaćanje (SL L 6, 11.1.2018., str. 3.–25.), Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/34 od 28. rujna 2017. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi sa standardiziranim formatom informativnog dokumenta o naknadama i njegovim zajedničkim simbolom u skladu s Direktivom 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 6, 11.1.2018., str. 37.–44.), Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/33 od 28. rujna 2017. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi sa standardiziranim formatom izvješća o naknadama i njegovim zajedničkim simbolom u skladu s Direktivom 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 6, 11.1.2018., str. 26.–36.).

⁴ Sva upućivanja na države članice u ovom izvješću odnose se na 27 država članica EU-a.

⁵ Deloitte, *Study on the Payment Accounts Market* (Studija o tržištu računa za plaćanje), 2020.,

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0854f727-6117-11eb-8146-01aa75ed71a1/language-en>.

⁶ Belgija, Bugarska, Češka, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Latvija, Luksemburg, Mađarska, Njemačka, Nizozemska, Poljska, Španjolska i Švedska.

⁷ Deloitte, *Study on tools designed to facilitate switching and cross-border opening of payment account on the EU payment accounts market* (Studija o alatima za olakšavanje prebacivanja i prekograničnog otvaranja računa za plaćanje na tržištu računa za plaćanje u EU-u), 2021., <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/70d1fcb7-f338-11eb-aeb9-01aa75ed71a1>.

financijske usluge stanovništvu, a posebno za račune za plaćanje. Taj se cilj želio postići osiguravanjem 1. transparentnosti i usporedivosti naknada za račune za plaćanje i 2. pristupa potrošača računima za plaćanje (s osnovnim uslugama) te 3. lakšim prebacivanjem računâ za plaćanje. U sljedećim poglavljima ocjenjuju se primjena Direktive te dodatni elementi koji se zahtijevaju na temelju članka 28.

2. TRANSPARENTNOST I USPOREDIVOST NAKNADA ZA RAČUNE ZA PLAĆANJE

U skladu s člankom 7. Direktive države članice dužne su potrošačima osigurati besplatan pristup najmanje jednoj internetskoj stranici za usporedbu. U članku 7. stavku 3. propisani su zahtjevi za internetsku stranicu za usporedbu: internetska stranica za usporedbu mora biti operativno neovisna, mora sadržavati identitet vlasnika internetske stranice te jasne i objektivne kriterije na kojima se treba temeljiti usporedba, na njoj se koristi jednostavan i nedvosmislen jezik, mora biti ažurirana, obuhvaćati znatan dio tržišta te sadržavati učinkovit postupak za prijavljivanje netočnih informacija o objavljenim naknadama.

Komisija je nakon savjetovanja s državama članicama u okviru relevantne stručne skupine (GEGRFS) općeg dojma da su zahtjevi koji su trenutačno navedeni u članku 7. stavku 3. Direktive dovoljni i da ne postoji hitna potreba za izmjenom popisa. Međutim, na temelju pregleda utvrđenih internetskih stranica koje su u skladu sa zahtjevima Direktive u okviru prve studije konzultantskog društva Deloitte utvrđeno je da sljedeća dva zahtjeva navedena u stavku 3. ne funkcioniraju u potpunosti: 1. zahtjev o utvrđivanju jasnih i objektivnih kriterija na kojima se treba temeljiti usporedba i 2. zahtjev o prijavljivanju netočnih informacija o objavljenim naknadama. Osim toga, utvrđeni su i problemi u vezi s informacijama o posljednjem ažuriranju internetske stranice. Međutim, problemi utvrđeni u prvoj studiji društva Deloitte u većoj se mjeri odnose na operativni aspekt internetske stranice nego na sam popis. Komisija će u tom kontekstu nastaviti pomno pratiti situaciju kako bi osigurala da usklađene internetske stranice država članica doista ispunjavaju zahtjeve iz članka 7. stavka 3. Direktive.

U skladu s člankom 28. stavkom 3. Direktive u izvješću treba procijeniti postoji li potreba za akreditaciju internetskih stranica za usporedbu. Države članice općenito smatraju da se time ne bi postigla dodatna vrijednost, uglavnom zato što su trenutačne usklađene usporedne tablice javne i stoga same po sebi pouzdane. Osim toga, postupak certifikacije bio bi skup i dugotrajan. U većini država članica nisu prijavljeni nikakvi problemi s internetskom stranicom za usporedbu i stoga nije potrebno mijenjati trenutačni sustav.

Kad je riječ o mjerama za „ponude u paketu”, na pojam paketa upućuje se u članku 4. o informativnom dokumentu o naknadama, članku 5. o izvješću o naknadama i članku 8. U prvoj studiji društva Deloitte na temelju prikupljenih podataka uočeno je da su dionici protumačili „paket” na dva različita načina: i. kao kombinaciju računa za plaćanje i raznih usluga povezanih s njim koje omogućuju njegovu upotrebu (npr. kartica ili prekoračenje) ili ii. kao kombinaciju računa za plaćanje i drugih vrsta financijskih proizvoda (npr. osiguranje i hipoteke). U tom je kontekstu 16 država članica (BE, BG, DE, IE, ES, IT, LV, LU, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SI i SK) poduprlo ideju o uvođenju definicije pojma „paket” u Direktivu kako bi se on dodatno pojasnio (posebice u slučajevima povezivanja i paketa proizvoda i usluga). Međutim, neke su druge države članice upozorile da treba biti na oprezu kad je riječ o takvom pristupu, tvrdeći da je taj pojam već dovoljno jasan i da bi bilo smislenije riješiti to pitanje u članku 4. Direktive. U tom bi kontekstu, kad je riječ o članku 4. o informativnom

dokumentu o naknadama, odjeljak informativnog dokumenta o naknadama koji se odnosi na „paket usluga” u nekim slučajevima mogao biti predug. Naime, neke banke u svojem informativnom dokumentu o naknadama navode nekoliko paketa, zbog čega je informativni dokument o naknadama dug nekoliko stranica, čime se poništava svrha kratkog samostalnog informativnog dokumenta o naknadama. One stoga smatraju da sve eventualne izmjene koncepta paketa trebaju biti usmjerene na članak 4. Kad je riječ o članku 4. u širem smislu, neželjena je posljedica bilo udvostručivanje dokumenata o razinama naknade za račune za plaćanje u državama članicama u kojima su već postojali dokumenti s istim informacijama. Naime, na temelju primjedaba država članica, najvažnija neželjena posljedica bilo je udvostručivanje dokumenata o razinama naknade za račune za plaćanje u državama članicama u kojima su već postojali dokumenti s istim informacijama. Komisija je to primila na znanje i te će prijedloge imati na umu pri eventualnoj reviziji Direktive.

3. PRISTUP RAČUNIMA ZA PLAĆANJE

3.1. Nediskriminirajući pristup računima za plaćanje

U skladu s člankom 15. Direktive države članice dužne su osigurati da kreditne institucije ne diskriminiraju potrošače koji imaju zakonito boravište u EU-u na temelju njihova državljanstva ili mjesta boravka (ili po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima) kad ti potrošači podnose zahtjev za račun za plaćanje ili pristupaju tom računu unutar EU-a. U članku 15. navodi se i da uvjeti primjenjivi na posjedovanje računa za plaćanje s osnovnim uslugama ne smiju ni na koji način biti diskriminirajući.

Države članice su odredbu o nediskriminaciji posebno prenijele ili su zaključile da je ta točka već obuhvaćena njihovim postojećim zakonodavstvom. Međutim, samo je nekoliko država članica integriralo načelo nediskriminacije u svoje nacionalno pravo tako da njime nije obuhvaćen samo pristup računima za plaćanje, nego da su posebno obuhvaćeni i primjenjivi uvjeti.

Unatoč tom pravilu, pristup računima za plaćanje i dalje se može razlikovati za potrošače koji imaju različito državljanstvo ili mjesto boravka. Na primjer, zahtjev za predočenje posebne nacionalne osobne iskaznice može različito utjecati na potrošače iz drugih država članica. Kako je pokazala prva studija društva Deloitte i kako se može zaključiti iz pritužbi koje je zaprimila Komisija, poteškoće su moguće i u pogledu prekograničnog otvaranja računa za plaćanje, a ne samo u pogledu prekograničnog otvaranja putem interneta koje ponekad nije dostupno potrošačima iz drugih država članica⁸. Komisija je zaprimila pritužbe i u pogledu različitih razina naknada za nerezidente u državi članici. Naplaćivanje viših naknada za račun za plaćanje s osnovnim uslugama za nerezidente bilo bi diskriminirajuće ako se dodatne naknade ne temelje na objektivno opravdanim troškovima.

Ti različiti zahtjevi mogu dovesti do različitog postupanja u mnogim slučajevima, a mogu utjecati i na pristup računima za plaćanje, uključujući račune za plaćanje s osnovnim uslugama. Takvi su slučajevi detaljnije opisani u odjeljku 3.2.

⁸ Prema prvoj studiji društva Deloitte, neke banke smatraju da ne mogu ispuniti zahtjeve u vezi sa suzbijanjem pranja novca/financiranja terorizma ili da nemaju kapacitete za potrebnu razinu složenosti ili troškova.

3.2. Pristup računu za plaćanje s osnovnim uslugama

▪ Pravo na račun za plaćanje s osnovnim uslugama

Kako bi se potaknula financijska uključenost, u skladu s člankom 16. Direktive svi potrošači koji imaju zakonito boravište u EU-u imaju pravo pristupa računu za plaćanje s osnovnim uslugama. To uključuje potrošače bez stalne adrese, tražitelje azila i potrošače kojima je odbijena dozvola za boravak, no čije protjerivanje nije moguće iz pravnih ili činjeničnih razloga⁹. U skladu s člankom 16. stavkom 1. države članice dužne su osigurati da sve kreditne institucije ili dovoljan broj kreditnih institucija nude potrošačima račune za plaćanje s osnovnim uslugama kako bi se dostupnost računima zajamčila svim potrošačima na njihovu području.

Države članice prenijele su to pravo na račun za plaćanje s osnovnim uslugama u svoje nacionalne zakonodavstvo. U većini država članica račun za plaćanje s osnovnim uslugama nudi se kao poseban proizvod koji se razlikuje od standardnog računa za plaćanje. Međutim, u nekim državama članicama¹⁰ (neke ili sve) kreditne institucije ne nude račun za plaćanje s osnovnim uslugama kao poseban proizvod, nego radije nude standardni račun svim potrošačima.

Većina država članica zahtijeva da sve kreditne institucije koje nude račune za plaćanje nude račun za plaćanje s osnovnim uslugama, ali nekoliko država članica¹¹ zahtijeva da samo neke kreditne institucije koje ispunjavaju određene kriterije nude račun za plaćanje s osnovnim uslugama. Međutim, kreditne institucije koje podliježu takvoj obvezi općenito pružaju širok raspon pristupa. Osim toga, u nekim državama članicama i drugi pružatelji platnih usluga nude račune za plaćanje s osnovnim uslugama.

Stoga se sektorske organizacije i organizacije potrošača općenito slažu da potrošači u njihovoj zemlji imaju dovoljan pristup računima za plaćanje s osnovnim uslugama¹².

U članku 16. predviđen je niz (mogućih) odstupanja od tog prava na račun za plaćanje s osnovnim uslugama. U praksi najvažnije se odstupanje odnosi na suzbijanje pranja novca. U skladu s člankom 16. stavku 4. Direktive države članice dužne su osigurati da kreditne institucije odbiju zahtjev za račun za plaćanje s osnovnim uslugama ako bi otvaranje takvog računa prouzročilo kršenje odredbi o sprečavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma utvrđenih u Direktivi 2005/60/EZ¹³. Ta odredba može biti proturječna s pravom na

⁹ To pravo na račun za plaćanje s osnovnim uslugama bilo je ključan instrument za osiguravanje financijske uključenosti izbjeglica iz Ukrajine. Izbjeglice iz Ukrajine imale su pravo pristupa računu za plaćanje s osnovnim uslugama čim su dobile privremenu zaštitu.

¹⁰ Prema prvoj studiji društva Deloitte u pet država članica ne postoji razlika između standardnih računa za plaćanje i računa za plaćanje s osnovnim uslugama (dodatne pojedinosti vidjeti na slici 31).

¹¹ Države članice u kojima samo neke kreditne institucije nude račune za plaćanje s osnovnim uslugama: Grčka, Hrvatska, Cipar, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Slovačka (dodatne pojedinosti vidjeti u izvješće na temelju članka 27.).

¹² Sve sektorske organizacije i 70 % organizacija potrošača složili su se da svi potrošači u njihovoj zemlji imaju pristup računu za plaćanje s osnovnim uslugama (dodatne pojedinosti vidjeti u prvoj studiji društva Deloitte, slika 5, Prilog D).

¹³ U međuvremenu je Direktiva 2005/60 stavljena izvan snage i zamijenjena Direktivom (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ

račun za plaćanje s osnovnim uslugama, pa interakcija možda neće biti potpuno jasna. U uvodnoj izjavi 34. Direktive naglašava se da pravila o suzbijanju pranja novca ne bi smjela biti razlog za odbijanje komercijalno manje atraktivnih potrošača. Trenutačno ne postoje druge opće smjernice na razini EU-a o međupovezanosti različitih pravila.

Poteškoće pri otvaranju računa za plaćanje s osnovnim uslugama ponajprije su utvrđene u sljedećim područjima:

- 1) Nedostatak određenih identifikacijskih dokumenata: poteškoće pri otvaranju računa za plaćanje s osnovnim uslugama zbog nedostatka određenih identifikacijskih dokumenata utvrđene su u nekoliko izvješća¹⁴ te su predmet pritužbi koje šira javnost upućuje Komisiji. Provjera identiteta stranke koja je propisana direktivama o suzbijanju pranja novca/financiranja terorizma općenito se provodi na temelju osobnih dokumenata. Zahtjev za posjedovanjem standardnog identifikacijskog dokumenta koji je izdala država članica može stvoriti određene poteškoće tražiteljima azila i izbjeglicama, a ovisno o specifičnom zahtjevu, i državljanima drugih država članica. To je pitanje već djelomično razmotreno u mišljenju EBA-e o primjeni mjera temeljite identifikacije stranaka na stranke koje su tražitelji azila iz trećih zemalja ili teritorija višeg rizika i u izjavi o „financijskoj uključenosti u kontekstu rata u Ukrajini” koju je EBA objavila u travnju 2022.¹⁵ Osim toga, beskućnici se ponekad suočavaju s poteškoćama pri otvaranju računa za plaćanje (npr. kad se od njih traži adresa).
- 2) prekogranični pristup računima za plaćanje: u prvoj studiji društva Deloitte utvrđene su i poteškoće u otvaranju računa za plaćanje s osnovnim uslugama u drugoj državi članici (uključujući putem interneta) te su bile predmet pritužbi koje opća javnost upućuje Komisiji, a uzroci mogu biti različiti. Na primjer, takve poteškoće mogu biti posljedica nedostatka određenih dokumenata ili potrebe da se pokaže stvaran interes, ali mogu biti povezane i s razlozima u kontekstu suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma s obzirom na to da se otvaranje računa za plaćanje u drugoj državi članici može smatrati neuobičajenom okolnošću koja podrazumijeva potencijalno veći rizik u procjeni rizika u pogledu suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma¹⁶;
- 3) praksa uklanjanja rizika iz razloga povezanih sa suzbijanjem pranja novca: do poteškoća pri otvaranju računa za plaćanje s osnovnim uslugama dolazi i zbog prakse uklanjanja rizika koju primjenjuju kreditne institucije (tj. ako kreditne institucije odluče da određenim kategorijama stranaka ne žele otvoriti (ili zatvoriti) račun za plaćanje jer predstavljaju veći rizik od pranja novca i financiranja terorizma). Kako je

(SL L 141, 5.6.2015., str. 73.–117.)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>.

¹⁴ Prva studija društva Deloitte, Mišljenje EBA-e o tražiteljima azila, Izvješće EBA-e o trendovima među potrošačima za 2021. [EBA Consumer Trend Report \(Izvješće EBA-e o trendovima među potrošačima\)\(europa.eu\)](#).

¹⁵ [EBA-Op-2016-07, Opinion on Customer Due Diligence on Asylum Seekers \(Mišljenje o temeljitoj identifikaciji tražitelja azila kao stranaka\) \(europa.eu\)](#) i [EBA calls on financial institutions and supervisors to provide access to the EU's financial system \(EBA poziva financijske institucije i nadzorna tijela da omoguće pristup financijskom sustavu EU-a\) |European Banking Authority \(europa.eu\)](#).

¹⁶ Vidjeti Prilog III. Direktivi (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma. Taj prilog sadržava nepotpun popis čimbenika i vrsta dokaza o potencijalno većem riziku iz članka 18. stavka 3. te direktive.

utvrđeno u mišljenju EBA-e o uklanjanju rizika¹⁷, takva praksa može posebno utjecati na potrošače s vezama s određenim (visokorizičnim) trećim zemljama i politički izloženim osobama. Komisija je zaprimila pritužbe i u tom pogledu;

- 4) praksa uklanjanja rizika zbog američkog Zakona o izvršenju poreznih obveza s obzirom na račune u inozemnim financijskim institucijama (FATCA): s poteškoćama su se suočili i potrošači koji su i državljani države članice EU-a i državljani SAD-a, koji su podnijeli predstavke Europskom parlamentu i uputili pritužbe Komisiji. Kako je EBA navela u svojem mišljenju o uklanjanju rizika, neke su kreditne institucije možda odlučile da ne žele pružati račune za plaćanje državljanima SAD-a zbog obveza i mogućih sankcija na temelju FATCA-e.

EBA je već pružila neke smjernice koje bi mogle pomoći u rješavanju problema neželjenog uklanjanja rizika¹⁸. EBA je posebno pojasnila da primjena pristupa temeljenog na riziku ne podrazumijeva da poduzeća moraju odbiti ili raskinuti poslovne odnose sa svim kategorijama stranaka za koje se smatra da predstavljaju veći rizik od pranja novca i financiranja terorizma. Stoga su nadležna tijela nekih država članica to uključila u svoje smjernice.

Kako bi se ublažio rizik od uklanjanja rizika zbog povezanosti sa suzbijanjem pranja novca, Komisija je u zakonodavnom paketu o suzbijanju pranja novca/financiranja terorizma, koji je predstavila u srpnju 2021., predložila posebne odredbe¹⁹. Točnije, kako bi se nadzornim tijelima omogućilo da ocijene jesu li institucije na odgovarajući način prilagodile svoje prakse temeljite identifikacije stranaka, prijedlog Uredbe o suzbijanju pranja novca²⁰ uključuje zahtjev da institucije koje odluče da ne žele uspostaviti poslovni odnos s potencijalnom strankom moraju voditi evidenciju o razlozima za takvu odluku. Osim toga, prijedlog šeste direktive o suzbijanju pranja novca²¹ uključuje zahtjev da nadzorna tijela nadležna za suzbijanje pranja novca surađuju s nadzornim tijelima nadležnima za provedbu Direktive o platnim uslugama²² i Direktive.

Poteškoće u provedbi prava na račun za plaćanje s osnovnim uslugama moguće su i zbog toga što, unatoč općoj obvezi iz članka 16. stavka 7. Direktive da se potrošača bez odlaganja obavijesti o odbijanju i o konkretnom razlogu za to odbijanje, to često ne čini zbog zabrane „dojave” u pravilima o suzbijanju pranja novca koja je izuzeće od te opće obveze.

Ostala izuzeća predviđena u Direktivi uključuju mogućnost da se od potrošača koji žele otvoriti račun za plaćanje s osnovnim uslugama zatraži da pokažu da za to imaju stvaran interes (članak 16. stavak 2.). Samo je nekoliko država članica²³ iskoristilo tu mogućnost. Suprotno tome, mnoge su države članice iskoristile mogućnost predviđenu u članku 16.

¹⁷ [EBA Opinion and annexed report on de-risking \(Mišljenje EBA-e i priloženo izvješće o uklanjanju rizika\) \(europa.eu\).](#)

¹⁸ [Final Report on Guidelines on revised ML TF Risk Factors \(Konačno izvješće o smjernicama o revidiranim čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma\) \(europa.eu\)](#) i [EBA Opinion and annexed report on de-risking \(Mišljenje EBA-e i priloženo izvješće o uklanjanju rizika\) \(europa.eu\).](#)

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/anti-money-laundering-and-counteracting-financing-terrorism_en

²⁰ COM(2021) 420 final https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:0a4db7d6-eace-11eb-93a8-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.

²¹ COM(2021) 423 final https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:05758242-ead6-11eb-93a8-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.

²² Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.).

²³ Pet država članica iskoristilo je tu mogućnost (vidjeti prvu studiju društva Deloitte, str. 72.).

stavku 5. da kreditnim institucijama koje nude račune za plaćanje s osnovnim uslugama dozvole da odbiju zahtjev za takav račun ako potrošač već posjeduje račun za plaćanje u kreditnoj instituciji koja se nalazi na njihovu državnom području.

Osim toga, nekoliko je država članica iskoristilo mogućnost utvrđivanja ograničenih i posebnih dodatnih slučajeva u kojima se zahtjev može ili mora odbiti, pod uvjetom da se te iznimke primjenjuju radi omogućivanja besplatnog pristupa računu za plaćanje s osnovnim uslugama na temelju mehanizma iz članka 25. Direktive ili kako bi se izbjegle zlouporabe od strane potrošača (članak 16. stavak 6. Direktive). Na primjer, neke su države članice utvrdile kriterije prema kojima podnositelji zahtjeva moraju predložiti dokaze da nisu počinili prijevaru ili druga kaznena djela ili su uvele izuzeće zbog nacionalne sigurnosti. Za slične (i druge) slučajeve (npr. za određena namjerno počinjena kaznena djela ili za poslovne aktivnosti) mnoge su države članice iskoristile mogućnost iz članka 19. stavka 3. da utvrde dodatne ograničene i posebne slučajeve u kojima kreditna institucija može jednostrano raskinuti ili otkazati okvirni ugovor za račun za plaćanje s osnovnim uslugama.

▪ **Prosječne godišnje naknade obračunane za račune za plaćanje s osnovnim uslugama**
U skladu s člankom 18. stavku 1. Direktive države članice moraju osigurati da kreditne institucije nude račune za plaćanje s osnovnim uslugama „besplatno ili uz razumnu naknadu”. Države članice provele su tu odredbu na različite načine. Neke su države članice ²⁴ odlučile da se račun za plaćanje s osnovnim uslugama mora besplatno osigurati ili su utvrdile jasna ograničenja za naknade ili precizne parametre za izračun naknada. Ostale države članice zahtijevaju da se računi nude besplatno ili uz razumnu naknadu, ali nisu utvrdile dodatne kriterije (izvan okvira kriterija iz članka 18. stavka 3. kojima se utvrđuje što bi se moglo smatrati „razumnim”).

Razina naknada za račune za plaćanje s osnovnim uslugama znatno se razlikuje u različitim državama članicama. ²⁵ U nekim slučajevima ujedno postoji velika razlika između najjeftinijih i najskupljih ponuda, čak i unutar iste države članice. U usporedbi s naknadama za standardne račune za plaćanje²⁶, računi za plaćanje s osnovnim uslugama mogu općenito biti jeftiniji, ali ne mnogo jeftiniji.

²⁴ Devet država članica (pojednosti vidjeti u tablici 5. u prvoj studiji društva Deloitte, str. 35.). Vidjeti i izvješće EBA-e o tematskom pregledu transparentnosti i razine naknada i troškova za proizvode u okviru bankovnih usluga stanovništvu objavljeno u prosincu 2022. ([Report on the thematic review on fees and charges \(Izvješće o tematskom pregledu naknada i troškova\) \(europa.eu\)](#)).

²⁵ Za pojednosti o razinama naknada za račune za plaćanje s osnovnim uslugama koji se nude u odabranim državama članicama vidjeti str. 34. u prvoj studiji društva Deloitte. Razlike u razini naknade u rasponu su od nula do više od 90 EUR godišnje.

²⁶ Prema prvoj studiji društva Deloitte, u nekim državama članicama standardne fiksne naknade za račune plaćanja (kojima će možda trebati dodati promjenjive naknade) mogu biti relativno visoke (čak 160 EUR godišnje), dok u drugim državama članicama mogu biti relativno niske (manje od 20 EUR godišnje). Međutim, u nekoliko država članica najmanje jedna od glavnih kreditnih institucija nudi standardne račune bez fiksnih naknada. Digitalni standardni računi općenito su besplatni. Nadalje, neke države članice mogu imati i smanjene naknade za određene račune (npr. za mlade ili osobe starije dobi). Unutar nekih država članica znatno se razlikuju i razine naknada različitih banaka. Unatoč novim sudionicima na tržištu, naknade se općenito nisu smanjile posljednjih godina. Za pojednosti o „razini naknada za standardne račune za plaćanje koji se nude u odabranim državama članicama” vidjeti str. 32. prve studije društva Deloitte.

Međutim, sektorske organizacije i neke organizacije potrošača²⁷ obuhvaćene u prvoj studiji društva Deloitte navele su računi za plaćanje s osnovnim uslugama općenito svima pristupačni.

▪ **Razina korištenja računa za plaćanje s osnovnim uslugama i njegova primjena u praksi**

Kako pokazuje izvješće na temelju članka 27., u razdoblju 2016.–2021. u nekim je državama članicama otvoren znatan broj računa za plaćanje s osnovnim uslugama. Na primjer, u nekim se državama članicama²⁸, u kojima veći postotak stanovništva prethodno nije imao račun za plaćanje, znatno povećala razina korištenja računa za plaćanje s osnovnim uslugama. Međutim, razina korištenja u nekim drugim državama članicama bila je niska²⁹. Osim toga, najnovija baza podataka Global Findex iz 2021.³⁰ pokazala je da se u razdoblju od 2017. do 2021. u većini država članica povećala populacija stanovništva (u dobi od 15 ili više godina) koja ima bankovni račun i da je 2021. u nekima od njih ta brojka dosegula razinu od 100 %.

Relativno malen broj računa za plaćanje s osnovnim uslugama može se objasniti različitim razlozima. Prvo, postotak ljudi s računom za plaćanje bio je već vrlo visok u mnogim državama članicama kad je donesena Direktiva. Drugo, neke su države članice već imale slične alate. Treće, s obzirom na to da su standardni računi (uključujući besplatne internetske račune) vrlo dostupni, računi za plaćanje s osnovnim uslugama možda neće biti relevantni za potrošače koji imaju pristup tim računima. Nedostatak svijesti potrošača mogući je drugi razlog niske razine korištenja. Potrošačima su potrebne informacije dostupne putem različitih kanala kao što su internetske stranice ili kampanje za informiranje javnosti, ali organizacije potrošača smatraju da je razina svijesti potrošača o njihovoj pravu na račun za plaćanje s osnovnim uslugama i dalje prilično niska i da mnoge banke ne nude potrošačima račun za plaćanje s osnovnim uslugama na proaktivan način. U nekim slučajevima razinu korištenja može ograničiti i trošak računa za plaćanje s osnovnim uslugama. Kako je pokazala baza podataka Global Findex, drugi razlozi neposjedovanja računa za plaćanje, a koje su naveli potrošači bez računa za plaćanje iz država članica s manjom populacijom stanovništva koje ima bankovni račun, mogu biti nedostatna sredstva, nedostatak povjerenja u financijske institucije ili činjenica da se financijske institucije nalaze predaleko.

Suprotno tome, čini se da ta niska razina korištenja nije posljedica nedovoljne ponude samih računa za plaćanje s osnovnim uslugama. Sve kreditne institucije ili velik broj kreditnih institucija u pojedinačnim državama članicama nude račun za plaćanje s osnovnim uslugama, a prema prvoj studiji društva Deloitte sektorske organizacije i organizacije potrošača općenito se slažu da potrošači imaju dovoljan pristup računima za plaćanje s osnovnim uslugama. Čini se da ni odbijanje zahtjeva za otvaranje računa za plaćanje s osnovnim uslugama od strane kreditnih institucija nije glavni razlog niske razine korištenja. Kako je navedeno u izvješću na

²⁷ 23 % organizacija potrošača nije se složilo s tvrdnjom da si svatko može priuštiti otvaranje i korištenje računa za plaćanje s osnovnim uslugama (pojediniosti vidjeti u prvoj studiji društva Deloitte, Prilog D, slika 14).

²⁸ Na primjer, u Cipru, Češkoj, Grčkoj i Litvi. Više pojediniosti dostupno je u *tablici 4: Ukupan broj računa za plaćanje s osnovnim uslugama koji su otvoreni svake godine* prema izvješću na temelju članka 27.

²⁹ Na primjer, u Bugarskoj, Hrvatskoj, Latviji, Poljskoj i Rumunjskoj. Više pojediniosti dostupno je u *tablici 4: Ukupan broj računa za plaćanje s osnovnim uslugama koji su otvoreni svake godine* prema izvješću na temelju članka 27.

U većini država članica nisu dostupne informacije o karakteristikama potrošača koji su otvorili račun za plaćanje s osnovnim uslugama.

³⁰ <https://www.worldbank.org/en/publication/globalindex>

temelju članka 27., čini se da je broj zahtjeva koji su odbijeni u pojedinačnim državama članicama općenito nizak³¹, iako postoje iznimke.

Svrha Direktive nije nužno postići visoku razinu korištenja računa za plaćanje s osnovnim uslugama, nego povećati financijsku uključenost i svim potrošačima osigurati pristup računu za plaćanje s osnovnim uslugama. S obzirom na opću dostupnost računa za plaćanje s osnovnim uslugama, čini se da je taj cilj općenito postignut. Osim toga, kako pokazuje najnovija baza podataka Global Findex iz 2021., postotak stanovništva koje ima račun za plaćanje povećao se u državama članicama prosječno na 95 % te u nekim državama članicama na približno 100 %.

Međutim, u određenim slučajevima, koji su prethodno navedeni, mogu postojati poteškoće. Svrha je zakonodavnog paketa za suzbijanje pranja novca/financiranja terorizma ublažiti rizik od uklanjanja rizika. EBA je pružila dodatne smjernice o interakciji između Direktive i pravila o suzbijanju pranja novca³².

3.3. Popis usluga

U članku 17. stavku 1. propisuje se da države članice osiguravaju da račun za plaćanje s osnovnim uslugama uključuje razne usluge (uključujući podizanje gotovine, kreditne transfere, izravna terećenja i platne transakcije putem platne kartice) u mjeri u kojoj se takve usluge već nude potrošačima koji imaju standardne račune za plaćanje. U većini država članica račun za plaćanje s osnovnim uslugama obuhvaća sve usluge navedene u članku 17. stavku 1. Međutim, u nekoliko država članica³³ neke usluge uključene u članak 17. stavak 1. (trajni nalozi i izravna terećenja) nisu se nudile u okviru računa za plaćanje s osnovnim uslugama jer se u tim državama članicama nisu nudile u okviru standardnog računa. U nekim slučajevima kreditne institucije pružaju dodatne usluge za račune za plaćanje s osnovnim uslugama (uključujući ugovore o prekoračenju, kreditne kartice i trenutačna plaćanja), iako to nije zakonska obveza.

Zahtjev da države članice kreditnim institucijama uvedu obvezu da u okviru računa za plaćanje s osnovnim uslugama pružaju dodatne usluge trebao bi biti opravdan potrebom za osiguravanjem financijske uključenosti. To bi trebalo pažljivo razmotriti i s obzirom na dodatne troškove kreditnih institucija za pružanje računa za plaćanje s osnovnim uslugama jer bi se time mogli povećati njegovi troškovi, čime bi se narušila financijska uključenost. Trenutačna plaćanja mogla bi postati uslugom u okviru računa za plaćanje s osnovnim uslugama u budućnosti, ali, iako se takva plaćanja sve više koriste, još nisu postali standardna usluga³⁴. Druga moguća dodatna usluga mogla bi biti osiguravanje pristupa gotovini. U skladu s člankom 17. stavkom 1. račun za plaćanje s osnovnim uslugama već mora uključivati uslugu povlačenja gotovine na šalteru ili na bankomatima, ali smanjenje broja podružnica i bankomata može (na primjer, na nekim udaljenim područjima) općenito otežavati financijsku uključenost (a ne samo korištenje računa za plaćanje s osnovnim uslugama). Kako je

³¹ Više pojedinosti dostupno je u tablici 5: Broj i udio zahtjeva za otvaranje računa za plaćanje s osnovnim uslugama koji su odbijeni prema izvješću na temelju članka 27.

³² [Smjernice o upravljanju rizicima od pranja novca i pristupu financijskim uslugama.pdf \(europa.eu\)](#)

³³ U trima državama članicama (više pojedinosti dostupno je u prvoj studiji društva Deloitte, str. 76.).

³⁴ Međutim, to bi se moglo promijeniti ako se donese zakonodavni prijedlog o trenutačnim plaćanjima ([Prijedlog Uredbe o izmjeni uredbi \(EU\) br. 260/2012 i \(EU\) 2021/1230 o trenutačnim kreditnim transferima u eurima \(europa.eu\)](#)).

navedeno u strategiji za plaćanja malih vrijednosti³⁵, i Komisija je zabrinuta kako s porastom digitalizacije usluga postoji rizik da bi osobe bez pristupa digitalnim uslugama u budućnosti mogle postati isključenije nego danas. Pitanje pristupa gotovini i prihvaćanja gotovine razmotreno je u okviru različitih foruma (na razini Komisije u stručnoj skupini za euro kao zakonsko sredstvo plaćanja (ELTEG)³⁶ i u Odboru za plaćanje malih vrijednosti u eurima). Nakon izvješća koje je ELTEG donio 6. srpnja 2022., Komisija procjenjuje moguće načine osiguravanja dostupnosti i prihvaćanja gotovine u eurima³⁷.

Čini se da i potrošači i sektorske organizacije smatraju da su potrošači zadovoljni uslugama koje su trenutno u ponudi u skladu s nacionalnim zahtjevima³⁸. Također, čini se da mnoge države članice smatraju da Direktivu ne treba mijenjati.

4. PREBACIVANJE RAČUNA ZA PLAĆANJE

Usluga prebacivanja koja se temelji na zajedničkim načelima o prebacivanju bankovnih računa³⁹ Europskog odbora za bankarsku industriju već je postojala u nekoliko država članica prije stupanja na snagu Direktive, ali je člankom 10. Direktive propisano da su sve države članice dužne osigurati obveznu uslugu prebacivanja⁴⁰. Prema prvoj studiji društva Deloitte Direktivom je svim potrošačima u EU-u omogućeno da jednostavno prebacuju račune u svojoj zemlji i često besplatno. Potrošači koji su taj postupak primjenjivali smatrali su da je zadovoljavajući. Nedostaci koje su prijavile organizacije potrošača odnose se na tehničke probleme u primjeni postupka u pojedinačnim slučajevima, ali ne i na sam postupak⁴¹.

³⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strategiji za plaćanja malih vrijednosti za EU (COM(2020) 592 final).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0592&rid=2>

³⁶ ELTEG je stručna skupina Komisije sastavljena od stručnjaka iz država članica i Europske središnje banke (ECB). Njezina je glavna svrha razmatrati pitanja prihvaćanja i dostupnosti gotovine u eurima. U najnovijem izvješću ELTEG-a iz srpnja 2022. navodi se da bi države članice trebale nadzirati mreže bankomata i dodatne točke pristupa gotovini u bankovnim podružnicama kako bi se zajamčilo da osiguravaju dovoljnu pokrivenost, posebno kad su takvi objekti zatvoreni. U njemu se navodi i da bi trebalo poduzeti mjere politike za osiguravanje dostupnosti gotovine u eurima.

³⁷ Vidjeti inicijativu Komisije o području primjene i učincima euronovčanica i eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja u okviru programa rada Komisije za 2023. ([Program rada Komisije za 2023. – ključni dokumenti \(europa.eu\)](#)).

³⁸ 83 % sektorskih organizacija i 77 % organizacija potrošača složilo se s time da su potrošači zadovoljni uslugama uključenima u račun za plaćanje s osnovnim uslugama (ostali odgovori ispitanika bili su „ne znam”). Više pojedinosti dostupno je u prvoj studiji društva Deloitte, str. 77.

³⁹ [The EBIC common principles for bank accounts switching \(Zajednička načela EBIC-a o prebacivanju bankovnih računa\)](#). Zajednička načela za prebacivanje bankovnog računa provedena su do kraja 2009. EBIC je naveo da su ih provele sve države članice. Međutim, provedba je bila nepotpuna i neodgovarajuća. Za više pojedinosti vidjeti: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013SC0127&from=EN>.

⁴⁰ Prema prvoj studiji društva Deloitte deset država članica moralo je u svoj postojeći okvir unijeti samo manje izmjene, dvije države članice morale su unijeti znatne izmjene, a u trima državama članicama uvedena je nova usluga prebacivanja (više pojedinosti vidjeti na stranici 53.).

⁴¹ Ti tehnički problemi do kojih je došlo u pojedinačnim slučajevima uključuju zatvaranje bivšeg računa prije nego što je novi račun postao operativan, isporučivanje novih debitnih/kreditnih kartica nakon ukidanja prethodnih kartica i izvršenje transakcija na debitnim karticama u trgovinama i/ili izravnih terećenja tek nekoliko tjedana nakon transakcije, što je dovelo do naplate dugovanja.

Kako pokazuje izvješće na temelju članka 27., broj godišnjih prebacivanja znatno se razlikuje među državama članicama. U nekim je državama članicama⁴² zabilježen znatan broj prebacivanja, a u nekima od njih i trend porasta prebacivanja, dok je u drugim državama članicama zabilježen vrlo malen broj prebacivanja⁴³.

Na razinu prebacivanja mogu utjecati mnogi čimbenici⁴⁴. Na primjer, usluga prebacivanja odnosi se na račune za plaćanje, ali ne i na druge financijske proizvode (npr. hipotekarni zajmovi i ulaganja) s kojima račun za plaćanje može biti povezan. Osim toga, potrošači mogu biti slabo upoznati s tom uslugom i možda nisu informirani o njoj ili su čak odustali od korištenja takve usluge. Ostali mogući razlozi uključuju nedovoljnu financijsku pismenost i pretpostavku da bi prebacivanje dovelo samo do ograničene uštede, želju potrošača da zadrže broj računa za plaćanje i rizik od moguće uplate na krivi račun.⁴⁵

Međutim, cilj odredaba iz Direktive o prebacivanju nije nužno bio povećati broj prebacivanja, nego olakšati prebacivanje kako bi se povećalo tržišno natjecanje. S obzirom na opću dostupnost usluge prebacivanja (koja dobro funkcionira), čini se kako je taj cilj postignut. Međutim, moglo bi biti korisno poduzeti dodatne mjere, posebno mjere za informiranje potrošača o njihovoj pravu na prebacivanje računa za plaćanje.

Za razliku od situacije unutar države članice, trenutačno ne postoji usluga prebacivanja za slučajeve koji uključuju pružatelje platnih usluga iz različitih država članica. Umjesto toga, u skladu s člankom 11. pružatelji platnih usluga koji obavljaju prijenos obvezni su potrošačima, koji im daju do znanja da žele otvoriti račun za plaćanje kod pružatelja platnih usluga koji se nalazi u nekoj drugoj državi članici, pružiti pomoć (npr. pružanje informacija i sredstava za prijenos). Kako je pokazala prva studija društva Deloitte, razina interesa potrošača za prekogranični pristup računu za plaćanje potrošača niska je, iako se može povećati zbog širenja neobanaka⁴⁶. Neki čimbenici koji mogu utjecati na razinu interesa mogli bi biti fizička blizina banke, jezične prepreke i činjenica da se domaći računi mogu koristiti u cijelom EU-u.

⁴² Na primjer, u Danskoj ili Francuskoj. Više pojedinosti dostupno je u *tablici 1: Broj godišnjih prebacivanja* prema izvješću na temelju članka 27.

⁴³ Na primjer, u Bugarskoj, Grčkoj, Cipru, Malti, Portugalu ili Rumunjskoj. Više pojedinosti dostupno je u *tablici 1: Broj godišnjih prebacivanja* prema izvješću na temelju članka 27. Anketa Eurobarometra iz 2022. o maloprodajnim financijskim uslugama i proizvodima pokazala je da su stope prebacivanja više. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2666>.

⁴⁴ Za razloge neprebacivanja iz perspektive ponašanja potrošača vidjeti studiju [Applying behavioural insight to encourage consumer switching of financial products](#) (Poticanje potrošača na prebacivanje financijskih proizvoda na temelju uvida u ponašanje potrošača), Ured za publikacije EU-a (europa.eu).

⁴⁵ U posebnoj anketi Eurobarometra iz 2016. o prebacivanju financijskih proizvoda i usluga u širem je smislu utvrđeno da su dva glavna razloga neprebacivanja činjenica da su potrošači zadovoljni trenutačnim pružateljem usluge i činjenica da nikad nisu razmatrali mogućnost prebacivanja ([Financijski proizvodi i usluge, srpanj 2016., anketa Eurobarometra \(europa.eu\)](#)).

⁴⁶ Za više informacija o neobankama vidjeti str. 120. u prvoj studiji društva Deloitte.

5. OCJENA MOGUĆIH DODATNIH MJERA O PREBACIVANJU

5.1. Izvedivost proširenja usluge prebacivanja iz članka 10. na prekogranično prebacivanje

Proširenje usluge prebacivanja na prekogranične slučajeve olakšalo bi prebacivanje računâ za plaćanje u druge države članice, čime bi takvo prebacivanje postalo jednostavno kao prebacivanje unutar jedne države članice.

Trenutačne usluge prebacivanja za slučajeve unutar jedne države članice mogu se proširiti na slučajeve prebacivanja između dviju država članica na nekoliko načina (npr. međusobno povezivanje različitih usluga prebacivanja na nacionalnoj razini ili uspostava standardizirane usluge prebacivanja na razini EU-a koja bi zamijenila postojeće sustave za prebacivanje unutar države članice). Druga opcija zahtijevala bi jednostavniji postupak, ali bi uključivala radikalniju preobrazbu IT-sustava za različite dionike⁴⁷.

Obje bi opcije bile tehnički izvedive. Međutim, na temelju procijenjenih stopa prebacivanja, očekivani troškovi (jednokratni troškovi plus periodični troškovi) uvelike bi nadmašili očekivane koristi: procijenjeno je da bi jednokratni troškovi za obje opcije iznosili približno 840 milijuna EUR, a periodični troškovi približno 158 milijuna EUR godišnje⁴⁸. Međutim, (periodične) koristi (uglavnom za potrošače⁴⁹) iznosile bi približno samo 41 milijun EUR godišnje⁵⁰. Osim toga, s obzirom na (očekivanu) nisku razinu prekograničnog prebacivanja, organizacije potrošača smatraju da proširenje usluge prebacivanja na prekogranične slučajeve nije prioritet (dok kreditne institucije ne vide prednosti i kao problem ističu jezične prepreke, fizičku udaljenost i druge prepreke).

5.2. Izvedivost okvira za automatizirano preusmjeravanje plaćanja

Okvirom za automatizirano preusmjeravanje plaćanja osiguralo bi se da, tijekom određenog vremena nakon što potrošač prebaci račun za plaćanje, plaćanja na prethodni („stari”) račun budu preusmjerena na njegov novi račun. Time bi se dodatno osiguralo da dolazna plaćanja stignu na pravi račun, čime bi se otklonili određeni mogući razlozi za zabrinutost. Time bi se također olakšalo prebacivanje, čime bi se povećalo tržišno natjecanje. Takva automatizirana usluga preusmjeravanja već postoji u Nizozemskoj kao dodatna usluga u okviru domaće usluge prebacivanja. Okvir za automatizirano preusmjeravanje plaćanja mogao bi se uspostaviti na nacionalnoj razini unutar pojedinačnih država članica ili unutar EU-a u cjelini.

⁴⁷ Za studiju su uzeti u obzir sljedeći različiti dionici: potrošači, nadležna tijela (nacionalna nadležna tijela ili nadležno tijelo na razini EU-a), vjerovnici/dužnici (sve treće strane s kojima potrošači mogu imati poslovni odnos koji uključuje redovita plaćanja, izravna terećenja ili trajne naloge), pružatelji platnih usluga i drugi (pružatelji platnih usluga koji djeluju zajednički, nacionalna nadležna tijela ili nadležna tijela EU-a kad nije jasno koji bi dionik snosio troškove). Za pojedinosti vidjeti str. 76. u drugoj studiji društva Deloitte.

⁴⁸ Te se brojke odnose samo na potrošače za sve opcije (5.1., 5.2. i 5.3). Pružatelji platnih usluga snosili bi većinu jednokratnih troškova (835 milijuna EUR) i većinu periodičnih troškova (150 milijuna EUR). Više pojedinosti dostupno je u drugoj studiji društva Deloitte, str. 84.

⁴⁹ U drugoj studiji društva Deloitte za potrebe izračuna periodičnih koristi za potrošače razmotrene su koristi zbog manjeg utroška vremena za obavljanje prebacivanja, koristi povezane s izbjegavanjem neuspjelih plaćanja kojih ima sve više i koristi povezane s potencijalnim uštedama na naknadama za račune za (dodatne) potrošače koji prebace račun. Za pojedinosti vidjeti str. 77. u drugoj studiji društva Deloitte.

⁵⁰ Da bi se nakon 20 godina dosegnuo prag isplativosti, stopa prekograničnog prebacivanja morala bi biti viša od 4,2 % (za razliku od procijenjene stope prekograničnog prebacivanja od 0,2 %). Za pojedinosti vidjeti str. 97. u drugoj studiji društva Deloitte. Opcije (5.1. i 5.3.) ne bi se smatrale učinkovitima čak ni na temelju viših stopa prebacivanja na koje upućuje anketa Eurobarometra iz 2022. o maloprodajnim financijskim uslugama i proizvodima.

Uspostava takvog okvira na razini EU-a najprije bi zahtijevala uspostavu prekogranične usluge prebacivanja. Takav bi se okvir mogao uspostaviti na više različitih načina (npr. sustav u kojem bi novi podaci o računu bili uključeni u poruke o pogrešci koje se šalju bankama koje pokušavaju izvršiti prijenos na zatvoreni račun, sustav u kojem bi tablice za preusmjeravanje bile integrirane u sustave usmjeravanja banaka i uspostava zasebnog središnjeg sustava usklađivanja za upravljanje podacima o prebacivanju).

Međutim, na temelju procijenjenih stopa prebacivanja, očekivani troškovi (jednokratni troškovi i periodični troškovi) uvelike bi nadmašili očekivane koristi. Procijenjeno je da bi jednokratni troškovi svake opcije iznosili od 1 milijarde EUR do 5 milijardi EUR. Godišnji periodični troškovi opcija kreću se od 228 milijuna EUR do 782 milijuna EUR za automatsko preusmjeravanje na nacionalnoj razini i od 461 milijun EUR do 1 milijarde EUR za automatsko preusmjeravanje na razini EU-a u kombinaciji s uslugom prebacivanja⁵¹. Međutim, (godišnje periodične) koristi (uglavnom za potrošače) iznosile bi samo otprilike 80 milijuna EUR za automatsko preusmjeravanje na nacionalnoj razini i 154 milijuna EUR za automatsko preusmjeravanje na razini EU-a⁵².

5.3. Procjena troškova i koristi sveobuhvatne prenosivosti brojeva računa za plaćanje u EU-u

Sveobuhvatna prenosivost broja računa za plaćanje u EU-u značila bi da bi se pri prebacivanju računâ za plaćanje unutar EU-a mogao zadržati isti broj računa za plaćanje. Potrošači više ne bi trebali obavješćivati vjerovnike i/ili dužnike s kojima imaju periodične transakcije o svojem novom broju računa za plaćanje, a njihovi vjerovnici/dužnici ne bi trebali ažurirati svoje računovodstvene sustave. Zadržavanjem istog broja računa potrošačima bi se zajamčilo da će sva dolazna plaćanja stići na pravi račun za plaćanje. Time bi se otklonili određeni mogući razlozi za zabrinutost te bi se olakšalo prebacivanje unutar države članice, ali i prekogranično prebacivanje, čime bi se potaknulo tržišno natjecanje.

Prenosivost broja računa za plaćanje može se organizirati na različite načine. Jedna opcija bila bi prenosivost postojećeg IBAN-a, koji bi bio povezan s novim IBAN-om u pozadinskom sustavu (engl. *back-end*) (potrošač to ne bi morao nužno znati). Druga opcija bila bi izrada drugog broja, koji bi se mogao povezati s postojećim IBAN-om i priopćavati dužnicima/vjerovnicima. Pri prebacivanju računa drugi broj (tj. u vidljivom sustavu (engl. *front-end*)) mogao bi se povezati s novim IBAN-om u pozadinskom sustavu (engl. *back-end*) (i u ovom slučaju potrošač to ne bi morao nužno znati). Treća i temeljitija opcija bila bi zamjena svih postojećih IBAN-a novim EU IBAN-ima (novi prenosivi broj računa). To je jedina opcija koja bi omogućila da broj računa bude zaista prenosiv, a zahtijevala bi samo BIC kao identifikator u pozadinskom sustavu (engl. *back-end*) kako bi se bankama omogućilo da utvrde gdje se vodi račun.

Na temelju procijenjenih stopa prebacivanja očekivani troškovi (jednokratni troškovi i periodični troškovi) uvelike bi nadmašili očekivane koristi. Procijenjeno je da bi jednokratni troškovi za te opcije iznosili od 7 do 22 milijarde EUR⁵³, a periodični troškovi otprilike

⁵¹ Pružatelji platnih usluga snosili bi većinu jednokratnih i periodičnih troškova. Nadležna tijela snosila bi samo jednokratne troškove (od 2 do 12 milijuna EUR), a vjerovnici/dužnici snosili bi samo periodične troškove (od 20 do 40 milijuna EUR).

⁵² Prema drugoj studiji društva Deloitte prag isplativosti ne bi se mogao doseći čak ni primjenom tih opcija – čak i u slučaju visoke razine prebacivanja.

⁵³ Jednokratni troškovi za opciju novog prenosivog broja računa iznosili bi otprilike 22 milijarde EUR.

1 milijardu EUR godišnje⁵⁴. S druge strane, (periodične) koristi (uglavnom za potrošače i vjerovnike/dužnike) iznosile bi samo od 151 milijun EUR do 242 milijuna EUR godišnje⁵⁵.

Kako je pokazala prva studija društva Deloitte, sektorske organizacije ne smatraju da bi prenosivost broja računa bitno olakšala prebacivanje. Potrošačke organizacije imaju različita mišljenja⁵⁶, ali ne smatraju da je uspostava prekogranične usluge prebacivanja prioritet.

Na temelju rezultata studije jasno je da bi te moguće dodatne mjere mogle dodatno olakšati prebacivanje računa za plaćanje unutar EU-a. Međutim, s obzirom na to da bi troškovi uvelike nadmašili njihove očekivane koristi u ovom trenutku, one se možda ne čine opravdanima u ovoj fazi.

6. UČINKOVITOST POSTOJEĆIH MJERA I POTREBA ZA DODATNIM MJERAMA RADI POVEĆANJA FINACIJSKE UKLJUČENOSTI I POTPORE RANJIVIM OSOBAMA U VEZI S PREZADUŽENOŠĆU

Ljudi moraju imati pristup računu za plaćanje ako žele sudjelovati u gospodarstvu i društvu. To je ključan alat za financijsku uključenost. U EU-u je postotak potrošača koji imaju račun za plaćanje općenito (vrlo) visok. Prema najnovijoj bazi podataka Global Findex iz 2021. u prosjeku 95 % građana u EU-u u dobi od 15 ili više godina ima barem jedan račun za plaćanje⁵⁷. Taj je udio porastao posljednjih godina (za četiri postotna boda od 2017.). Razlog tome mogu biti različiti čimbenici: digitalne financije, pojava besplatnih digitalnih računa i činjenica da je Direktivom dano pravo na osnovni bankovni račun.

Međutim, baza podataka Global Findex iz 2021. pokazuje da među državama članicama postoje znatne razlike. Dok u mnogim državama članicama više od 95 % stanovništva (u dobi od 15 ili više godina) ima račun za plaćanje, u nekim je državama članicama taj udio znatno manji⁵⁸. U bazi podataka Global Findex naglašava se i razlika između vrsta potrošača, posebno ranjivih osoba⁵⁹. Prva studija društva Deloitte pokazala je i da sektorske organizacije i organizacije potrošača smatraju da za beskućnike i imigrante postoji najveći rizik da neće imati račun za plaćanje. Direktivom je već osigurano zakonsko pravo na račun za plaćanje s osnovnim uslugama (među ostalim za ranjive osobe) uz razumnu naknadu. Potreba za izmjenom Direktive kako bi se dodatno ojačala financijska uključenost, na primjer u vezi s naknadama za račun za plaćanje s osnovnim uslugama, detaljnije će se procijeniti u skladu sa standardima za bolju izradu zakonodavstva. Mogle bi biti korisne dodatne nezakonodavne

⁵⁴ Pružatelji platnih usluga snosili bi većinu jednokratnih i periodičnih troškova, osim ako bi se ta opcija provela zamjenom svih trenutačnih IBAN-ova EU IBAN-ima. U tom bi slučaju vjerovnici/dužnici snosili više od polovice jednokratnih troškova (12 milijardi EUR).

⁵⁵ Kako bi se nakon 20 godina dostigao prag isplativosti, prema drugoj studiji društva Deloitte nacionalne stope prebacivanja morale bi iznositi 8 % (za razliku od procijenjene stvarne stope prebacivanja od 1 %), a stope prekograničnog prebacivanja 2,4 % (za razliku od procijenjene stvarne stope prebacivanja od 0,3 %).

⁵⁶ Na pitanje bi li prenosivost računa za plaćanje na razini EU-a bitno olakšala prebacivanje, osobito ono prekogranično, 42 % organizacija potrošača odgovorilo je „ne”. Više pojedinosti dostupno je u prvoj studiji društva Deloitte, str. 59.

⁵⁷ Brojke na temelju ankete Eurobarometra iz 2022. o maloprodajnim financijskim uslugama i proizvodima neznatno su niže od onih iz baze podataka Global Findex iz 2021.

⁵⁸ Na primjer, 69 % u Rumunjskoj, 84 % u Bugarskoj i 88 % u Mađarskoj.

⁵⁹ Dok je u državama članicama u kojima postotak ljudi koji imaju račun za plaćanje vrlo visok, ranjivost (npr. nezaposlenost, niska razina obrazovanja ili prihoda) neznatno utječe na to ima li osoba račun za plaćanje u državama članicama s nižim postotkom ljudi koji imaju račun za plaćanje te je manje vjerojatno da će takve ranjive osobe imati račun za plaćanje.

mjere kao što su smjernice EBA-e o interakciji između Direktive o suzbijanju pranja novca i Direktive te mjere za informiranje javnosti u nekim državama članicama.

Digitalizacija može stvoriti dodatne prepreke financijskoj uključenosti. Digitalizacija može na neki način pomoći u povećanju financijske uključenosti (npr. putem internetskog pristupa bankovnim uslugama u bilo kojem trenutku), ali povećana digitalizacija ujedno može uključivati smanjeni fizički pristup (podružnicama i bankomatima) i može stvoriti poteškoće za potrošače koji nisu digitalno pismeni ili nemaju pristup digitalnim uređajima. Naime, smanjenje broja bankomata i podružnica posljednjih godina dovelo je do smanjenja dostupnosti osnovnih usluga plaćanja⁶⁰. Komisija radi na rješavanju tih pitanja na nekoliko načina. Ponajprije, Komisija radi na poticanju financijske pismenosti (unutar granica svoje nadležnosti na temelju Ugovora). Komisija je zajedno s OECD-om razvila okvir za financijske kompetencije odraslih⁶¹, koji je posebno usmjeren na digitalnu financijsku pismenost. Komisija i OECD sad rade na sličnom okviru koji je usmjeren na kompetencije mladih. Kako je utvrđeno u akcijskom planu o uniji tržišta kapitala⁶², Komisija ujedno ocjenjuje mogućnost obvezivanja država članica na promicanje mjera učenja kojima bi se podupiralo financijsko obrazovanje. Nadalje, Komisija je spremna nastaviti pružati potporu državama članicama u području financijske pismenosti i uključenosti s pomoću Instrumenta za tehničku potporu.⁶³ Dosad je provela otprilike 20 projekata tehničke potpore koji su uključivali teme u rasponu od širih tema kao što je potpora provedbi nacionalnih strategija financijske pismenosti do užih tema koje su uključivale stanovništvo starije dobi, male ulagatelje ili digitalnu pismenost⁶⁴. Kako je navedeno (točka 3.3.), provodi se rad na pristupu gotovini i prihvaćanju gotovine.

Komisija je nedavno pokrenula studiju o prezaduženosti i posljedicama prezaduženosti potrošača u EU-u. U studiji će se prikazati pregled prezaduženosti kućanstava i potrošača u EU-u, uzimajući u obzir utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na prezaduženost kućanstava.

7. PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE ZA SMANJENJE ISKLJUČENOSTI POTROŠAČA IZ PRISTUPA PLATNIM USLUGAMA U DRŽAVAMA ČLANICAMA.

Države članice poduzele su niz različitih mjera kako bi prenijele Direktivu i izbjegle ili ograničile financijsku isključenost iz pristupa platnim uslugama, koje mogu poslužiti kao primjeri najbolje prakse.

Kako bi se olakšao pristup računu za plaćanje s osnovnim uslugama i izbjegla isključenost, barem jedna država članica ima uspostavljen mehanizam za određivanje kreditne institucije koja će potrošaču čiji su zahtjevi za otvaranje računa za plaćanje s osnovnim uslugama odbijeni pružiti račun za plaćanje s osnovnim uslugama. Takav mehanizam može znatno olakšati pristup računu za plaćanje s osnovnim uslugama u praksi, posebno za ranjive

⁶⁰ Vidjeti i [EBA Consumer Trend Report \(Izvjешće EBA-e o trendovima među potrošačima\)](#) ([europa.eu](#)).

⁶¹ [Komisija i OECD-INFE objavili su zajednički okvir za poboljšanje financijskih kompetencija odraslih](#) ([europa.eu](#)).

⁶² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2020:590:FIN>.

⁶³ Uredba (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu SL L 57, 18.2.2021., str. 1.–16.

⁶⁴ Primjer projekta tehničke potpore kojim se podupire financijsko opismenjavanje u državama članicama: [Zaštita potrošača i jačanje financijske pismenosti](#) ([europa.eu](#)).

potrošače ili potrošače za koje banke primjenjuju praksu uklanjanja rizika. Manji broj država članica izdao je kreditnim institucijama smjernice o interakciji zahtjeva iz Direktive i zahtjeva u vezi sa suzbijanjem pranja novca/financiranja terorizma za slučajeve u kojima stranke nemaju stalnu adresu ili standardnu dokumentaciju. Kako bi se riješio problem identifikacijskih dokumenata, u jednoj je državi članici uspostavljen sustav koji omogućuje da socijalni radnici mogu jamčiti za identitet beskućnika koji želi otvoriti račun za plaćanje.

Kako bi se ograničio trošak računa za plaćanje s osnovnim uslugama, neke države članice zahtijevaju da se svima ili samo posebno ranjivim skupinama besplatno pruži račun za plaćanje s osnovnim uslugama. U drugim su slučajevima države članice utvrdile jasna i niska ograničenja za naknade, primjerice u apsolutnom ili relativnom iznosu (npr. u odnosu na druge račune za plaćanje). Druge su države članice uspostavile različite programe određivanja cijena kako bi ranjivim potrošačima omogućile povoljnije uvjete.

Radi informiranja javnosti nekoliko je država članica poduzelo mjere za informiranje potrošača i njihovo upoznavanje s pitanjima o računima za plaćanje s osnovnim uslugama, posebice putem letaka, vodiča i informacija na internetskim stranicama. Države članice također su razvile mnoge inicijative za poboljšanje financijske uključenosti različitim programima financijskog opismenjavanja⁶⁵.

8. ZAKLJUČAK

Cilj je Direktive: 1. omogućiti transparentnost i usporedivost naknada za račune za plaćanje, 2. osigurati potrošačima pristup računima za plaćanje (s osnovnim uslugama) i 3. olakšati prebacivanje računâ za plaćanje.

Direktiva je općenito omogućila transparentnost i usporedivost naknada za račune za plaćanje. Njome je ponajprije osigurana minimalna razina usklađenosti, posebno utvrđivanjem standardizirane terminologije (koja je djelomično ujednačena na razini EU-a), zajedničkih predložaka za izvješćivanje o naknadama povezanim s računima za plaćanje, jedinstvenog postupka prebacivanja i prava na pristup računima za plaćanje s osnovnim uslugama na razini EU-a. Međutim, neke države članice pri prenošenju Direktive nisu zamijenile postojeće zakonodavstvo, nego su Direktivu dopunile novim zakonodavstvom, što je dovelo do još rascjepkanijeg nacionalnog regulatornog okvira i regulatornog okvira EU-a. Najvažnija neželjena posljedica toga bilo je udvostručavanje dokumenata o razinama naknade za račune za plaćanje u državama članicama u kojima su već postojali dokumenti s istim informacijama. Transparentnost i mogućnost potrošača da usporede naknade mogu se poboljšati mjerama utvrđenima u Direktivi (posebice internetske stranice za usporedbu). Međutim, neke je aspekte i dalje potrebno poboljšati, a prekograničnu transparentnost i usporedbu još nije moguće postići zbog razlika u korištenoj terminologiji i jezičnih prepreka.

Direktivom je osigurano i da potrošači imaju pristup računima za plaćanje koje nude sve ili mnoge kreditne institucije u svakoj državi članici. Postotak potrošača u EU-u koji imaju račun za plaćanje općenito je (vrlo) visok i dodatno se povećao od stupanja na snagu Direktive. U nekim je državama članicama otvoren znatan broj računa za plaćanje s osnovnim uslugama. Na primjer, u nekim se državama članicama u kojima veći postotak stanovništva prethodno

⁶⁵ Za pregled nacionalnih mjera vidjeti: [Financial education \(Financijsko obrazovanje\) | European Banking Authority \(europa.eu\)](#).

nije imao račun za plaćanje znatno povećala razina korištenja računa za plaćanje s osnovnim uslugama. Međutim, razina korištenja u nekim drugim državama članicama bila je niska. Razlozi za relativno nisku razinu korištenja mogu biti različiti (npr. standardni računi su vrlo dostupni, besplatni internetski računi, nedostatak potrošača, a u nekim slučajevima trošak posjedovanja računa za plaćanje s osnovnim uslugama). Međutim, Direktivom se nije nužno nastojalo postići visoku razinu korištenja računa za plaćanje s osnovnim uslugama, nego povećati financijsku uključenost i osigurati svim potrošačima pristup računu za plaćanje s osnovnim uslugama. S obzirom na opću dostupnost računa za plaćanje s osnovnim uslugama, čini se da je taj cilj općenito postignut. Međutim, u određenim su slučajevima moguće poteškoće. EBA je pružila dodatne smjernice o interakciji između Direktive i pravila o suzbijanju pranja novca. Mogle bi biti korisne i dodatne mjere, posebno mjere za informiranje potrošača o njihovu pravu na račun za plaćanje s osnovnim uslugama.

Direktivom se ujedno svim potrošačima u EU-u omogućilo lako prebacivanje računâ u svojoj zemlji, često besplatno. Kako pokazuje izvješće na temelju članka 27., broj godišnjih prebacivanja znatno se razlikuje među državama članicama. U nekim je državama članicama zabilježen znatan broj prebacivanja (uz trend porasta u nekoliko slučajeva), ali u drugim državama članicama razina prebacivanja bila je vrlo niska. Razlog tome mogu biti mnogi različiti čimbenici, uključujući činjenicu da se usluga prebacivanja odnosi samo na račune za plaćanje (a ne i na druge financijske proizvode, kao što su hipotekarni zajmovi i ulaganja) i ograničena informiranost potrošača o usluzi prebacivanja, ali i to što su zadovoljni trenutnim pružateljem usluga i činjenica da neki potrošači nikada nisu razmatrali mogućnost prebacivanja. Međutim, cilj odredaba iz Direktive o prebacivanju nije nužno bio povećati broj prebacivanja, nego potrošačima olakšati prebacivanje kako bi se povećalo tržišno natjecanje. S obzirom na opću dostupnost usluge prebacivanja (koja dobro funkcionira), čini se da je cilj da se olakša prebacivanje postignut. Korisne bi mogle biti dodatne mjere, posebno mjere za informiranje potrošača o njihovu pravu na prebacivanje.

Mogle bi se poduzeti dodatne mjere kako bi se u budućnosti u još u većoj mjeri olakšalo prebacivanje unutar EU-a (tj. proširenje usluge prebacivanja na prekogranične slučajeve, osiguravanje automatiziranog preusmjeravanja plaćanja unutar iste države članice ili u drugu državu članicu i iz nje ili osiguravanje sveobuhvatne prenosivosti brojeva računa za plaćanje u EU-u). Međutim, s obzirom na to da bi troškovi tih mjera uvelike nadmašili njihove očekivane koristi u ovom trenutku, takve mjere u ovoj fazi možda nisu opravdane.

S obzirom na navedeno Komisija uz ovo izvješće ne predstavlja nikakav zakonodavni prijedlog. U kasnijoj fazi morat će se detaljnije razmotriti je li Direktivu potrebno izmijeniti u skladu sa standardima za bolju izradu zakonodavstva, posebno uzimajući u obzir smjernice EBA-e o interakciji između Direktive i pravila o suzbijanju pranja novca. Komisija će nastaviti pratiti provedbu i izvršenje Direktive u državama članicama.